

Spis treści

Od Autora	25
-----------------	----

CZĘŚĆ WSTĘPNA

GENEZA MIĘDZYNARODOWEJ INTEGRACJI GOSPODARCZEJ, JEJ POJĘCIE ORAZ HISTORIA

Rozdział I: Geneza międzynarodowej integracji gospodarczej	29
Rozdział II: Pojęcie oraz modele i formy współczesnej międzynarodowej integracji gospodarczej	35
Literatura	43
Rozdział III: Zarys historii integracji europejskiej	45
Literatura	50

CZĘŚĆ PIERWSZA

INTEGRACJA W RAMACH UNII EUROPEJSKIEJ

Rozdział I: Historia powstania Unii Europejskiej	55
1. Europejska Wspólnota Węgla i Stali (CECA)	55
2. Europejska Wspólnota Energii Atomowej (EURATOM)	58
3. Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG) – Wspólnota Europejska (WE)	60
4. Unia Europejska (UE)	62
Literatura	66
Rozdział II: Podstawy prawne funkcjonowania	67
1. Podstawy prawne funkcjonowania tzw. pierwszego filaru Unii Europejskiej, tj. Wspólnot Europejskich	67
A. Kwestia nazwy prawa regulującego funkcjonowanie pierwszego filaru	67
B. Źródła prawa wspólnotowego (unijnego)	68
a. Akty założycielskie	68

Umowy założycielskie	68
Załączniki do umów założycielskich.....	68
Umowy modyfikujące lub uzupełniające umowy założycielskie.....	69
b. Akty pochodzące od aktów założycielskich i będące tworem samych Wspólnot Europejskich	70
Uchwały organów UE.....	70
– Rozporządzenie	70
– Dyrektywa.....	70
– Decyzja	70
– Zalecenia i opinie	71
– Uchwały <i>sui generis</i>	72
– Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości	72
Akty prawne tworzące tzw. prawo wewnętrzne Wspólnot Europejskich	72
Umowy zawarte przez Wspólnoty Europejskie	72
c. Prawo międzynarodowe.....	73
– Ogólne zasady prawa międzynarodowego.....	73
– Zwyczaj międzynarodowy.....	73
– Uchwały prawotwórcze organizacji międzynarodowych	73
– Umowy międzynarodowe zawarte przez Wspólnoty Europejskie.....	73
– Czy precedens może być źródłem prawa unijnego	73
C. Zasady strukturalne prawa unijnego	73
a. Zasady obowiązujące przy tworzeniu prawa unijnego.....	73
Zasada kompetencji powierzonych.....	73
Zasada subsydiarności.....	75
Zasada jednolitych ram instytucjonalnych	76
Zasada równowagi instytucjonalnej	76
Zasada bazowania UE na zasadach wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz tożsamości narodowej państw członkowskich	76
Zasada ścisłej – rozszerzonej współpracy.....	77
Inne zasady.....	77
b. Zasady obowiązujące przy stosowaniu prawa unijnego.....	78
Zasada pierwszeństwa prawa unijnego wobec prawa wewnętrznego państw członkowskich.....	78

Zasada bezpośredniej stosowalności i bezpośredniego skutku prawa unijnego w prawie państw członkowskich.....	79
Zasada jednolitości (spójności).....	81
Zasada solidarności	81
Zasada przymusowej egzekucji aktów indywidualnych prawa unijnego w państwach członkowskich	82
D. Specyfika prawa wspólnotowego (unijnego).....	83
E. Proces podejmowania uchwał w ramach Wspólnot Europejskich	84
a. Podejmowanie uchwał na podstawie pierwotnej wersji umów założycielskich	84
b. Podejmowanie uchwał po zmodyfikowaniu umów założycielskich Wspólnot Europejskich przez Jednolity Akt Europejski	86
– Procedura współpracy.....	87
c. Podejmowanie uchwał po zmodyfikowaniu umów założycielskich przez Traktat w sprawie Unii Europejskiej i Traktat Amsterdamski	87
– Procedura współdecydowania	
– Ścisłejsza rozszerzona współpraca	91
2. Podstawy prawne funkcjonowania tzw. drugiego filaru UE	92
A. Źródła prawa.....	92
a. Prawo wytworzone przed wejściem w życie Traktatu w sprawie Unii Europejskiej	92
b. Traktat w sprawie Unii Europejskiej	93
c. Uchwały organów UE	93
– Zasady i ogólne wytyczne wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.....	93
– Uchwały niezbędne dla określenia i prowadzenia wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa	94
– Wspólne strategie.....	94
– Wspólne działania.....	94
– Wspólne stanowiska	94
– Deklaracje i oświadczenia	94
– Zalecenia i opinie	95
d. Umowy międzynarodowe.....	95
e. Działania rządów państw członkowskich.....	95
B. Proces podejmowania uchwał	95

3. Podstawy prawne funkcjonowania tzw. filaru trzeciego UE	97
A. Źródła prawa	97
a. Prawo wytworzone przed wejściem w życie Traktatu UE	97
b. Traktat UE	97
c. Uchwały organów UE	97
– Wspólne stanowiska	97
– Uchwały ramowe	97
– Uchwały	97
– Konwencje	97
– Środki wykonawcze	98
– Zalecenia i opinie	98
d. Umowy międzynarodowe	98
e. Działania państw członkowskich	98
4. Konstytucja Europejska – Konstytucja UE	99
Literatura	113
Rozdział III: Kontrola i przestrzeganie prawa unijnego	117
1. Kontrola przestrzegania prawa unijnego w państwach członkowskich	117
A. Instytucjonalny zakres kontroli	117
B. Rodzaje naruszeń prawa unijnego przez państwo i osoby prawne oraz fizyczne	117
C. Kontrola przestrzegania prawa unijnego przez państwa członkowskie	118
a. Procedura zwykła	118
b. Procedura szczególna	119
Kontrola przestrzegania zasad wolnej konkurencji	119
– Udzielanie pomocy przez państwo	120
– Nie podejmowanie środków – w świetle art. 296 i 297 Traktatu w sprawie UE – które naruszałaby sprawne działania wspólnego rynku	121
Unikanie przez państwa członkowskie nadmiernego deficytu budżetowego	122
Przestrzeganie postanowień statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych	123
Przestrzeganie postanowień statutu Europejskiego Banku Centralnego	124

Wykonywanie przez państwo zobowiązań wynikających z Traktatu CECA.....	124
Poszanowanie zasad demokracji i podstawowych wolności oraz praw człowieka	125
D. Kontrola przestrzegania prawa unijnego przez osoby prawne i fizyczne.....	126
a. Krajowa kontrola przestrzegania prawa unijnego przez osoby prawne i fizyczne	126
b. Unijna kontrola przestrzegania prawa unijnego przez osoby prawne i fizyczne	126
Przestrzeganie uchwał podjętych przez Europejski Bank Centralny	126
Zapewnienie wolnej konkurencji.....	127
– Zwalczanie zmów kartelowych	127
– Zwalczanie nadużywania pozycji dominującej.....	130
– Zapobieganie koncentracji przedsiębiorstw, ograniczających wolną konkurencję w skali wspólnego rynku.....	130
– Zwalczanie importu dumpingowego i importu subsydiowanego.....	132
– Zapewnienie wolnej konkurencji w transporcie	134
2. Kontrola przestrzegania prawa unijnego przez organy UE, sprawowana przez Trybunał Sprawiedliwości	135
a. Podmioty uprawnione do inicjowania wszczęcia postępowania kontrolnego przez Trybunał Sprawiedliwości w zakresie nieprzestrzegania prawa unijnego przez organy UE.....	135
b. Rodzaje skarg i procedura z nimi związana	136
Wydanie aktu niezgodnego z prawem unijnym	136
Nie podjęcie działania, inaczej mówiąc zaniechanie, przez stosowny organ UE.....	137
Wyrządzenie szkody osobom fizycznym lub prawnym przez organy UE lub ich funkcjonariuszy	137
Naruszenie przez stosowne organy UE prawa regulujące stosunki pracy między tymi organami a ich funkcjonariuszami.....	137
B. Kontrola przestrzegania prawa unijnego przez organy UE, sprawowana przez Parlament Europejski	137
a. Rozpatrywanie sprawozdań nadsyłanych przez niektóre organy UE	137

b. Interpelacje (zapytania) parlamentarne	139
Pytania pisemne	139
Pytania pisemne podczas debaty	139
Pytania ustne poza debatą	140
Pytania zadawane w czasie specjalnie na to przeznaczonym	140
c. Rozpatrywanie petycji	140
d. Tymczasowe komitety śledcze	141
C. Kontrola przestrzegania prawa unijnego przez organy UE sprawowana przez Rzecznika Praw Obywatelskich	142
D. Kontrola przestrzegania prawa unijnego przez organy UE sprawowane przez Trybunał Sprawiedliwości	142
3. Przestrzeganie prawa unijnego	144
Literatura	145
Rozdział IV: Członkostwo i stosunki zewnętrzne	146
1. Członkostwo zwyczajne	146
a. Zakres przedmiotowy	146
b. Zakres terytorialny	146
c. Przystąpienie do Unii Europejskiej	147
d. Wystąpienie z Unii Europejskiej	150
e. Wykluczenie członka z Unii Europejskiej	151
f. Zawieszenie w prawach członkowskich	152
g. Perspektywa poszerzenia się UE o nowych członków	152
2. Stosunki zewnętrzne	160
A. Stowarzyszenie z UE	160
a. Tryb stowarzyszenia się państwa z UE	160
b. Rodzaje stowarzyszeń z UE	160
c. Stowarzyszenie z WE obszarów niesamodzielnych, zależnych od poszczególnych jej państw członkowskich	161
d. Stowarzyszenie z UE krajów rozwijających się	162
e. Stowarzyszenie z UE słabiej rozwiniętych państw europejskich	172
Uwagi ogólne	172
Stowarzyszenie, którego celem jest uzyskanie statusu członka pełnoprawnego UE	172
Stowarzyszenie, którego celem jest utworzenie unii celnej z UE	176
Próby stowarzyszenia się z WE innych państw	177

B. Układy (umowy) specjalne.....	177
a. Układy z państwami Maghrebu.....	177
b. Umowy z państwami EFTA.....	178
c. Umowa z Jugosławią.....	179
d. Umowy z Rosją i Ukrainą.....	179
e. Umowa z USA.....	180
C. Preferencyjne układy handlowe.....	180
D. Zwykłe układy handlowe, układy o współpracy gospodarczej i handlowej oraz inne umowy.....	183
E. System generalnych (globalnych) preferencji celnych.....	183
F. Jednostronna pomoc finansowa i żywnościowa UE.....	183
G. Utrzymywanie przez państwa przedstawicielstw dyplomatycznych przy WE oraz misji WE w państwach.....	184
H. Współpraca WE z organizacjami międzynarodowymi.....	184
Literatura.....	185
Rozdział V: Polska a Unia Europejska.....	187
1. Stowarzyszenie Polski ze wspólnotami Europejskimi.....	187
a. Geneza.....	187
b. Struktura Układu Europejskiego.....	188
c. Cel i zakres przejściowy.....	189
Cele.....	189
Okres przejściowy.....	189
d. Dialog i współpraca polityczna.....	189
e. Przepływ towarów.....	190
Zasady ogólne.....	190
Produkty przemysłowe.....	191
Produkty rolne.....	192
Produkty rybołówstwa.....	193
f. Przepływ siły roboczej.....	193
g. Podejmowanie działalności gospodarczej.....	194
h. Świadczenie usług między WE i Polską.....	195
i. Płatności i przepływ kapitału.....	195
j. Zasady konkurencji.....	196
k. Zbliżanie ustawodawstwa.....	197

1. Współpraca gospodarcza	197
l. Współpraca kulturalna	198
m. Współpraca finansowa	198
n. Organy stowarzyszenia	198
Rada Stowarzyszenia	198
Komitet Stowarzyszenia	199
Komitet Parlamentarny Stowarzyszenia	199
o. Ocena założeń i zasad stowarzyszenia Polski ze Wspólnotami Europejskimi	199
p. Przedsięwzięcia prawno-instytucjonalne w Polsce na rzecz realizacji postanowień Układu Europejskiego	205
r. Realizacja postanowień Układu Europejskiego w dziedzinie gospodarki	207
s. Pozytywne i negatywne aspekty realizacji postanowień Układu Europejskiego dla polskiej gospodarki i społeczeństwa	209
2. Zasady uczestnictwa Polski w Unii Europejskiej. Szanse i zagrożenia	218
a. Przedsięwzięcia na rzecz przystąpienia Polski do UE	218
b. Termin wejścia Polski do UE	221
c. Negocjacje w sprawie przystąpienia Polski do UE	223
d. Zasady, na jakich Polska wchodzi do UE	229
Swobodny przepływ towarów	230
Swobodny przepływ kapitału	231
Swobodny przepływ osób	233
Swoboda świadczenia usług	234
Prawo konkurencji	235
Rolnictwo	237
Rybołówstwo	244
Środowisko	245
Polityka regionalna i koordynacyjna instrumentów strukturalnych	248
Energia	251
Telekomunikacja i technologie informacyjne	251
Ochrona konsumentów i zdrowia	252
Polityka transportowa	252
Podatki	254
Statystyka	255

Małe i średnie przedsiębiorstwa	255
Nauka i badania	255
Polityka społeczna i zatrudnienie	255
Prawo spółek	256
Kontrola finansowa	256
Polityka przemysłowa	256
Unia celna	257
Kultura i polityka audiowizualna	257
Edukacja, kształcenie i młodzież	257
Unia gospodarcza i walutowa	258
Wymiar sprawiedliwości i spraw wewnętrznych	258
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa	260
Stosunki zewnętrzne	260
Finanse i budżet	261
Instytucje	263
Inne	263
e. Deklaracje	264
f. Próba oceny korzyści i zagrożeń wynikających z wejścia Polski do UE	265
g. Stosunek społeczeństw UE i Polski do kwestii wejścia Polski do UE	275
h. Dostosowanie prawa polskiego do prawa unijnego	278
Literatura	280
Rozdział VI: Organy	285
1. Filar pierwszy	285
A. Organy główne	285
a. Rada Europejska	285
b. Rada	288
Skład	288
Funkcje	288
Wymogi ilościowe przy podejmowaniu uchwał	289
Organy pomocnicze	293
Komitety Stałych Przedstawicieli (COREPER)	293
Specjalny Komitet Rolny	294
Komitety Polityki Budżetowej	294

Sekretariat Generalny	294
c. Komisja	294
Skład	294
Funkcje	295
Organy pomocnicze	297
Publikacje	299
d. Parlament Europejski	299
Skład	300
Funkcje	301
Posiedzenia	305
Organy pomocnicze	305
e. Trybunał Sprawiedliwości	305
Skład	306
Funkcje	306
Funkcje klasycznego sądu międzynarodowego	306
Funkcje sądu konstytucyjnego	306
Funkcje sądu administracyjnego	306
Funkcje sądu pracy	306
Funkcje sądu cywilnego	306
Funkcje sądu arbitrażowego	307
Postępowanie przed Trybunałem	309
Działalność	310
Sekretariat	311
B. Organy o statusie autonomicznym	311
a. Sąd Pierwszej Instancji	311
b. Trybunał Obrachunkowy	312
c. Europejski System Banków Centralnych i Europejski Bank Centralny	313
d. Rzecznik Praw Obywatelskich (Ombudsman)	315
e. Wspólny Ośrodek Badań Jądrowych	316
f. Agencja Zaopatrzenia	316
g. Europejski Bank Inwestycyjny	317
C. Ważniejsze organy doradcze, wspólne dla kilku organów głównych	317
a. Komitet Ekonomiczno-Społeczny	317
b. Komitet Regionów	318

c. Komitet Ekonomiczno-Finansowy	318
d. Komitet Naukowo-Techniczny	319
2. Filar drugi	319
A. Organy funkcjonujące także w ramach innych filarów	319
a. Rada Europejska	319
b. Rada – Rada Spraw Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych	319
c. Urząd Przewodniczącego Rady (Prezydencja)	321
d. Komisja	321
e. Parlament Europejski	322
f. Komitet Stałych Przedstawicieli	322
B. Organy funkcjonujące wyłącznie w filarze drugim	322
a. Wysoki Przedstawiciel do spraw Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa	322
b. Specjalni przedstawiciele w odniesieniu do poszczególnych kwestii polityki zagranicznej i bezpieczeństwa	322
c. Komitet Polityczny – Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa	322
d. Komitet Wojskowy	323
e. Sztab Wojskowy	324
f. Jednostka Planowania Strategicznego i Wczesnego Ostrzegania	324
g. Europejska Grupa Korespondentów	324
h. Grupy robocze, mające charakter stały	324
i. Grupy ambasadorów państw UE w państwach trzecich i przy organizacjach międzynarodowych	324
j. Inne organy	324
3. Filar trzeci	325
A. Organy funkcjonujące także w ramach innych filarów	325
a. Rada Europejska	325
b. Rada	325
c. Urząd Przewodniczącego (Prezydencja)	326
d. Komisja	327
e. Parlament Europejski	327
f. Trybunał Sprawiedliwości	328
B. Organy działające wyłącznie w ramach filaru trzeciego	329
a. Komitet Koordynacyjny	329

b. Europejski Urząd Policji (EUROPOL)	329
c. Wspólny Organ Nadzorczy	330
d. Europejska Sieć Sądowa (EJN)	330
e. Sprawiedliwość Europejska (EUROJUST)	331
f. Europejska Akademia Policyjna (CEPOL)	331
Literatura	332

Rozdział VII: Założenia integracyjne i ich realizacja

w ramach filaru pierwszego	334
Uwagi ogólne dotyczące wszystkich trzech Wspólnot Europejskich	334
1. Europejska Wspólnota Węgla i Stali (CECA)	336
A. Założenia integracyjne i zasady ich realizacji w świetle Układu w sprawie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (CECA)	336
B. Procesy integracyjne w ramach CECA	339
a. Procesy integracyjne w ramach Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali	339
2. Europejska Wspólnota Energii Atomowej (EURATOM)	345
A. Założenia integracyjne i zasady ich realizacji w świetle Traktatu w sprawie Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (EURATOMu)	345
a. Rozwijanie badań i zapewnienie rozpowszechniania wiedzy technicznej	345
b. Ustanowienie jednolitych norm bezpieczeństwa dla sanitarnej ochrony ludności i pracowników oraz czuwanie nad przestrzeganiem tych norm	346
c. Koordynowanie inwestycji przemysłowych oraz tworzenie wspólnych podstawowych zakładów niezbędnych do rozwoju energii atomowej w ramach EURATOMu	346
d. Czuwanie nad prawidłowym i sprawiedliwym zaopatrzeniem wszystkich użytkowników EURATOMu w minerały i paliwa atomowe	347
e. Zapewnienie, aby materiały rozszczepialne nie były używane do celów innych niż te, do których były przeznaczone	348
f. Wykonywanie prawa własności przyznanego EURATOMowi w stosunku do specjalnych materiałów rozszczepialnych	349
g. Utworzenie wspólnego rynku atomowego	349

h. Nawiązywanie stosunków z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi, mogących przyczynić się do postępu w pokojowym użytkowaniu energii atomowej	350
B. Procesy integracyjne w ramach Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (EURATOMu)	350
3. Europejska Wspólnota Gospodarcza – Wspólnota Europejska (WE)	362
A. Założenia integracyjne i zasady ich realizacji w świetle postanowień Traktatu w sprawie Wspólnoty Europejskiej	362
a. Założenia integracyjne i środki	362
b. Zasady ustanowienia wspólnego rynku i jednolitej polityki gospodarczej	363
Zakres przedmiotowy wspólnego rynku	363
Etapy wprowadzania w życie zasad wspólnego rynku	363
Liberalizacja handlu	363
– Eliminacja ciał między państwami członkowskimi	363
– Eliminacja ograniczeń ilościowych między państwami członkowskimi	363
– Ustanowienie wspólnej taryfy celnej	363
Swoboda przepływu osób, usług i kapitałów	364
– Przepływ osób	364
– Przepływ usług	364
– Przepływ kapitałów	364
Wspólna polityka rolna	365
Wspólna polityka transportowa	365
Zasady dotyczące wolnej konkurencji	366
Zbliżanie ustawodawstw	367
Polityka gospodarcza	367
Polityka handlowa	368
Polityka społeczna	368
c. Rozszerzenie celów integracyjnych WE przez Jednolity Akt Europejski	369
d. Rozszerzenie celów integracyjnych WE przez Traktat w sprawie utworzenia Unii Europejskiej	369
Budowa unii ekonomicznej i walutowej	369
Budowa infrastruktury europejskiej	373

Ochrona zdrowia publicznego	374
Współpraca w dziedzinie kultury	374
Ochrona konsumenta.....	374
Ochrona praw człowieka	374
Spójność gospodarcza i społeczna	375
Ochrona środowiska.....	376
Oświata i szkolenia zawodowe.....	376
e. Rozszerzenie celów integracyjnych WE przez Traktat Amsterdamski	377
Polityka wizowa, azylowa i inne dotyczące swobodnego przepływu osób	377
B. Procesy integracyjne w ramach Wspólnoty Europejskiej	379
a. Eliminacja cel i innych opłat o tym samym skutku oraz ograniczeń ilościowych w handlu między państwami członkowskimi	379
b. Ustanowienie wspólnej taryfy celnej	381
c. Ujednolicenie polityki handlowej.....	382
d. Wspólna polityka rolna.	383
Zapewnienie rolnikom z państw WE odpowiednich dochodów	384
– Ochrona rynku wspólnotowego przed tanim importem z zewnątrz	384
– Stworzenie trzech rodzajów cen w WE.....	384
– Subsydiowanie eksportu rolnego z państw WE przez FEOGA.....	385
– Skupowanie po cenie interwencyjnej.....	385
– Stworzenie branżowych rynków rolnych.....	385
– Utworzenie Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Ukierunkowania i Gwarancji Rolnictwa	386
Przebudowa rolnictwa WE	388
e. Swoboda przepływu osób.....	404
f. Swoboda przepływu kapitałów	405
g. Swoboda przepływu usług.....	406
h. Polityka w zakresie wolnej konkurencji	408
Zmowy kartelowe	408
Pozycja dominująca	413
Koncentracja przedsiębiorstw szkodzących wolnej konkurencji na rynku WE	414

Import dumpingowy i import subsydiowany	414
Subsydiowanie przez państwa	
(tzw. pomocy ze środków publicznych).....	415
– Pomoc regionalna	416
– Pomoc sektorowa.....	416
– Pomoc horyzontalna	417
i. Wspólna polityka podatkowa	419
Podatki pośrednie.....	419
– Podatek od wartości dodanej.....	419
– Podatek akcyzowy	421
Podatki bezpośrednie	422
j. Europejski Bank Inwestycyjny.....	423
k. Polityka regionalna	426
l. Polityka energetyczna.....	432
ł. Wspólna polityka transportowa.....	435
m. Polityka w zakresie badań i rozwoju technologicznego	438
n. Polityka społeczna	442
o. Polityka w dziedzinie rybołówstwa	447
p. Polityka w dziedzinie ochrony środowiska	451
r. Unifikacja ustawodawstw państw członkowskich.....	456
s. Współpraca w dziedzinie oświaty.....	458
t. Polityka kulturalna.....	460
u. Ochrona konsumentów	462
w. Polityka w zakresie ochrony zdrowia	464
x. Polityka przemysłowa.....	465
y. Spójność ekonomiczna i społeczna	466
z. Tworzenie unii ekonomicznej i walutowej	467
z ¹ . Polityka wizowa, azylowa, imigracyjna i inne, dotyczące swobodnego przepływu osób	474
z ² . Polityka informacyjna.....	480
Literatura	482
Rozdział VIII: Założenia i procesy integracyjne w ramach drugiego filaru.....	487
a. Budowa zrębów współpracy i integracji w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (1958–1986)	487

b. Współpraca i integracja w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa po wejściu w życie Jednolitego Aktu Europejskiego (1987–1993)	493
c. Założenia Traktatu UE w sprawie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz ich modyfikacji przez Traktat Amsterdamski	495
d. Realizacja postanowień Traktatu UE i Amsterdamskiego w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa	499
Literatura	507
Rozdział IX: Założenia i procesy integracyjne w ramach trzeciego filaru	509
a. Współpraca i integracja w zakresie spraw wewnętrznych przed Traktatem w sprawie UE	509
Paszport europejski	509
Hymn i flaga UE	509
Współpraca ministrów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne	510
Umowy z Schengen	510
b. Współpraca w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w świetle postanowień Traktatu w sprawie UE	511
Założenia Traktatu	511
Obywatelstwo UE	512
Rzecznik Praw Obywatelskich (Ombudsman)	512
c. Realizacja założeń Traktatu w sprawie UE	513
d. Modyfikacja zakresu przedmiotowego integracji w ramach filaru trzeciego przez Traktat Amsterdamski	516
e. Rozwijanie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych po Traktacie Amsterdamskim	518
Literatura	522
Rozdział X: Fundusze	524
1. Fundusze przedakcesyjne	524
a. PHARE	524
b. Przedakcesyjny Program Pomocy Strukturalnej (ISPA)	529
c. Przedakcesyjny Program Wsparcia Rolnictwa i Obszarów Wiejskich (SAPARD)	531
2. Fundusze strukturalne	536

3. Inne fundusze	539
Literatura	541
Rozdział XI: Finanse Unii Europejskiej	542
1. Uwagi ogólne	542
2. Budżet Unii Europejskiej	542
3. Dochody	543
4. Wydatki	547
5. Procedura uchwalania budżetu	549
Literatura	551
Rozdział XII: Przyszłość UE	552
1. Pod kątem liczby członków	552
2. Pod kątem tempa integracji	553
3. Pod kątem rozwoju gospodarczego	554
4. Pod kątem trudności w realizacji integracji	555
Literatura	557
Liczba mieszkańców i PKB na głowę mieszkańca w państwach UE, w państwach przystępujących do UE i negocjujących z nią o członkostwo, w 2000 r.	558
Kalendarium	559

CZĘŚĆ DRUGA

INTEGRACJA W RAMACH INNYCH, NIŻ UNIA EUROPEJSKA, EUROPEJSKICH UGRUPOWAŃ INTEGRACYJNYCH

Rozdział I: Integracja krajów Beneluksu	577
1. Od Unii Ekonomicznej Belgijsko–Luksemburskiej do Unii Ekonomicznej Beneluksu	577
2. Integracja w ramach Unii Ekonomicznej Beneluksu	580
a. Cele, środki i zasady działania Unii Ekonomicznej Beneluksu	580
b. Organy	582
Komitet Ministrów	582
Rada Unii Ekonomicznej	583
Komisje i komisje specjalne	583

Międzyparlamentarna Konsultatywna Rada Beneluxu.....	583
Doradcza rada Ekonomiczno-Społeczna	584
Kolegium Arbitrażowe.....	585
Trybunał Sprawiedliwości Beneluxu	585
Wspólne służby.....	585
Grupa inicjująca.....	586
Sekretariat.....	586
c. Realizacja celów Unii Ekonomicznej Beneluxu	586
Literatura.....	590
Rozdział II: Integracja krajów nordyckich.....	591
1. Współpraca i integracja krajów nordyckich do II wojny światowej	591
2. Integracja krajów nordyckich w latach 1945–1994	593
A. Specyfika integracji nordyckiej.....	593
B. Rozwój procesów integracyjnych w poszczególnych dziedzinach życia krajów nordyckich	594
a. Integracja w dziedzinie gospodarki.....	594
b. Integracja w dziedzinie transportu i telekomunikacji.....	599
c. Zbliżanie i ujednolicanie polityki socjalnej	600
d. Ujednolicanie ustawodawstwa.....	601
e. Ujednolicanie polityki w zakresie ochrony środowiska	601
f. Współpraca w dziedzinie oświaty, nauki i kultury	602
g. Współpraca w dziedzinie polityki zagranicznej i obronnej	604
h. Współpraca krajów nordyckich z państwami i obszarami ościennymi	605
3. Perspektywy rozwoju integracji krajów nordyckich po 1994 r.	606
4. Instytucje współpracy i integracji krajów nordyckich	607
A. Narodowe organizacje pozarządowe.....	607
B. Międzynarodowe instytucje pozarządowe.....	607
C. Instytucje międzyrządowe	608
D. Rada Nordycka i Nordycka Rada Ministrów	608
a. Rada Nordycka.....	608
Zadania, funkcje i zasady działania	609
Organy.....	609
Języki oficjalne i publikacje.....	612
Finansowanie działalności Rady Nordyckiej	612

b. Nordycka Rada Ministrów	612
Cele i zadania.....	613
Organy	614
Finanse	615
Literatura	616

Rozdział III: Integracja w ramach Europejskiego Stowarzyszenia

Wolnego Handlu (EFTA)	617
1. Geneza EFTA	617
2. Założenia integracyjne w ramach EFTA i zasady ich realizacji.....	619
a. Założenia integracyjne	619
b. Środki i zasady realizacji założeń integracyjnych	619
3. Członkostwo	620
a. Członkostwo zwyczajne.....	620
b. Członkostwo stowarzyszone.....	621
4. Organy	621
a. Rada.....	621
b. Stały Komitet Państw EFTA	622
c. Władza Nadzorcza	622
d. Trybunał Sprawiedliwości	622
e. Komitety i grupy wyspecjalizowane	623
f. Komitet Członków Parlamentów Państw EFTA	623
g. Komitet Doradczy	623
h. Komitety badawcze (śledcze).....	623
i. Sekretariat	624
5. Realizacja założeń integracyjnych.....	624
Literatura	631

Rozdział IV: Europejski Obszar Gospodarczy (EEA).....

1. Geneza	633
2. Członkostwo	634
3. Organy.....	634
4. Założenia integracyjne w ramach EEA	635
Literatura	639

Rozdział V: Współpraca i integracja krajów Europy Środkowo-Wschodniej

po 1989 r.....	640
----------------	-----

1. Uwagi wstępne.....	640
2. Współpraca w ramach Grupy Wyszehradzkiej	641
3. Integracja w ramach Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (CEFTA)	644
a. Założenia i realizacja	644
b. Organy CEFTA	649
c. Perspektywy CEFTA	649
Literatura	650
Rozdział VI: Próba utworzenia nowego ugrupowania integracyjnego w postaci Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP)	652
1. Uwagi wstępne	652
2. Członkostwo	652
3. Założenia integracyjne i podjęte już przedsięwzięcia na rzecz ich realizacji.....	653
a. Założenia integracyjne	653
b. Współpraca i integracja w dziedzinie spraw militarnych.....	653
c. Współpraca i integracja w dziedzinie gospodarki	656
d. Współpraca w dziedzinach pozagospodarczych	659
e. Organy dla realizacji założeń współpracy i integracji.....	660
f. Perspektywy działalności	661
Literatura	661
Słownik biograficzny osób, które wniosły istotny wkład w rozwój integracji europejskiej	662

CZĘŚĆ TRZECIA

WYBRANE DOKUMENTY DOTYCZĄCE UNII EUROPEJSKIEJ

Traktat w sprawie utworzenia Unii Europejskiej	677
Traktat w sprawie utworzenia Wspólnoty Europejskiej.....	704
Traktat dotyczący przystąpienia 10 nowych państw do Unii Europejskiej	835
Akt akcesyjny dotyczący warunków przystąpienia 10 nowych państw do Unii Europejskiej	839
Indeks pojęć, nazw i skrótów.....	873